

Preek 15-01-2017

Ds Jaco Zuurmond

Kanazondag – 2e van Epifanie

Jesaja 62,1-5

Johannes 2,1-11

Gemeente van de Levende,

Het verhaal van de 'bruiloft te Kana' lijkt een Bijbelverhaal voor gevorderden. Het verhaal is niet alleen één en al symboliek. Het staat ook nog eens vol met Bijbelverwijzingen. Wie een beetje thuis is in de Bijbel, die ziet vanuit dit verhaal tal van lijnen lopen naar andere Bijbelverhalen, uit zowel Nieuwe als Oude Testament. Ja – wie een beetje in de Bijbel thuis is. En als je dat niet bent? Zoals wij, moderne mensen van de 21^e eeuw. Kan je het verhaal dan überhaupt nog begrijpen? Is niet eigenlijk eerst catechisatie nodig voordat je zo'n verhaal ook maar een beetje kunt gaan lezen?

Ach, laten we dat dan maar doen. Even wat catechese.

Waarom ook niet? 't Kan best leuk worden. Want het verhaal van de 'bruiloft te Kana' is een ware exegetische grabbelton. Ik doe een greep.

- Alleen al dat begin: op de derde dag. Dat is niet zomaar twee dagen later. Er zijn uitleggers die gaan rekenen aan de dagen van de eerste hoofdstukken van het Johannesevangelie. En die raken allemaal volledig in de knoop.

Maar kom zeg, we lezen geen dagboek! Die 'derde dag', hier aan het begin van het Evangelie naar Johannes, is een verwijzing, nu al, naar het einde van het Evangelie. Niet voor niets wordt het Kanaverhaal 'het begin(sel) van de tekenen' genoemd. Het is een verwijzing naar Pasen. Een verwijzing naar de doorgang van Jezus door de dood. De derde dag, dat is de dag van leven. De dag van Opstanding. Ofwel: "op de derde dag" dat wil zeggen: 'Lezer, let op! Wat volgt is een Paasverhaal'. Voor wie de hint had gemist, overigens, klinkt het aan het eind nog een keer: het Joodse Pascha was nabij.

- Maar goed, als die derde dag niet zomaar dag drie is... dan is vast het water ook niet zomaar water. Het water hier is het reinigingswater. Ofwel, dit water verwijst *linea recta* naar de Wet van Mozes. De wet die het leven in het land van Gods belofte beschrijft, waar mensen eindelijk in vrede samenwonen.

-En dan lokt de éne greep in de grabbelton de andere uit. Want 'wijn in Kana...' ja, dan moet je toch denken aan dat aloude verhaal van die groep vluchtelingen, die na een lange woestijntocht aankwamen bij *dat* land waar Mozes het altijd over had: bij Kana-an... En die toen verspieters uitzonden... En wat zagen die verspieters...? Druiventrossen. Te groot om te dragen. De druiventrossen van Kanaän – van Kana-an.

- Eén van die verspieters heette Hosea. Maar Mozes geeft die Hosea dan een andere naam: Jozua. En als die Hebreeuwse naam later in het Grieks vertaald wordt dan heet hij Jezus. Dat héle verhaal klinkt op de achtergrond mee, als vandaag verteld wordt van wijn in Kana. Ofwel: Jezus in Kana, dat is Jozua die het land van Gods belofte intrekt. Het land waar mensen eindelijk in vrede samen leven. Met tien prachtige woorden als richtlijn die vertellen hoe dat samenleven er uit zal zien. Sinds dát verhaal over Jozua in Kanaän (Jezus in Kana) staat de deur naar dat land op een kier. (Daarover vanavond trouwens veel meer).

We gaan nog even door... – want de tot nu toe aangehaalde verhalen leken *kwa verhaal* op het Kana-verhaal. Maar in het verhaal van de 'bruiloft te Kana' wordt ook heel letterlijk geciteerd.

- "Wat wilt u van me?" vraagt de moeder van Jezus. In het Grieks staat daar een tamelijk lastig te vertalen formulering. Maar precies deze tamelijk curieuze formulering klinkt o.a. ook in het verhaal van Elia en de weduwe van Sarfat. En ineens herken je de rijm: Ook dat is zo'n verhaal over groot tekort, dat omkantelt tot overvloed. Weer zo'n puur Paasverhaal. Een verhaal van Opstanding. De zoon van de weduwe keert in het leven terug.

Maar in de scene die aan de Opstanding van haar zoon voorafgaat zegt de vrouw tot Elia, in uiterste wanhoop, precies hetzelfde als Jezus hier tot zijn moeder zegt.
Ze hebben geen wijn' zei de moeder.

En Jezus antwoordt 'wat wil je van me' – ofwel – voor de goede verstaander -: 'Lieve moeder, (én: lieve lezer!) - denk aan het verhaal van Elia en de weduwe.'

- Nog een ander letterlijk citaat uit het Oude Testament klinkt in het verhaal van de 'bruiloft te Kana'. 'Doe maar wat hij jullie zegt, wat het ook is', zo spreekt de moeder de bedienden aan (In het Grieks heten die bedienden overigens 'diakenen' – een prachtig ambt. Omdat ze een heel bijzonder verstand hebben van deze bijzondere wijn).

Even een test – heeft iemand hier een idee waar dat gezegd wordt?

We hebben het onlangs nog gelezen, hier in onze Ontmoetingskerk! Het is een citaat uit het verhaal van Jozef. Jozef die uit de put en de vernedering is geroepen tot carrière aan het hof van Farao... 'Doe maar wat hij jullie zegt', spreekt de Farao in dat verhaal tot de Egyptenaren als Jozef een oplossing voorstelt voor het hongerprobleem. Waarop Jozef de voorraadschuren opent. En er brood is... voor heel de wereld. Werelddiakonaat bij uitstek! De Opgestane Jozef doet heel de wereld Opstanding beleven. (Ook dáárover trouwens vanavond meer)

Kortom, goede mensen... er klinkt tussen de regels door nogal wat mee in het verhaal van de 'bruiloft te Kana'. Mozes doet mee. Jozua doet mee. Elia doet mee. Jozef doet mee. Het verhaal van de bruiloft te Kana hangt van citaten uit tal van oude opstandingsverhalen aan elkaar.

En ineens zie je dat het allemaal Opstandingsverhalen zijn.

En dát verhaal is het 'begin van de tekenen'. Ofwel – dit verhaal moet je eigenlijk als eerste lezen, om alle andere verhalen over Jezus te lezen. (Wat we dan ook elk jaar doen op de 2e Epifanie-zondag).

Maar... oei... de catechese van vandaag is ondertussen best pittig.

En is dat nou echt het nodig? Moet je dit echt allemaal weten? Moet je eerst tot op de letter thuis zijn in de Bijbel om dit éne verhaal een beetje te gaan begrijpen?

Wat moet je als gelovige 'weten'? Welke 'kennis' heb je gewoon nodig om door zo'n verhaal je geloof te laten voeden? En wat voor kennis moeten wij, i.h.b. onze jeugdpredikant, en vooral natuurlijk de ouders, dus toch echt aan onze kinderen door proberen te geven?

En wat als die kennis er niet is? Niet meer is? Welke kans heeft een zó symbolisch verhaal als dat van de 'bruiloft te Kana' nog, als als we gewoon de verwijzingen niet meer kúnnen verstaan, omdat we bij lange na niet genoeg thuis zijn in de Bijbel???

Het verhaal van Kana is een verhaal met ongekend uitzicht ('de derde dag!') - maar wat blijft er over van dit uitzicht als alle inzicht ontbreekt?

Ja, dan wordt het een soort toververhaal... en geloven in Jezus is dan dat je gelooft in toverij. Maar eerlijk gezegd, dan zijn we v r weg van het geloof van de Bijbel. En van ons eigen leven ook. En daarmee van Jezus. Van hem vooral. Want hij zoekt juist  ns leven op.

Goede mensen, voor mij zijn dat werkelijk een grote vragen. En het is een grote zorg – dat ook.